

2009/5

Πώς λειτουργεί το Χρηματιστήριο; - Μέρος Α

Όπως έχει αναφερθεί σε προηγούμενο άρθρο, τα Χρηματιστήρια Αξιών (ή Οργανωμένες Αγορές) αποτελούν ένα είδος συστήματος ή μηχανισμού όπου μπορούν να αντληθούν κεφάλαια μέσω της έκδοσης μετοχών ή χρεογράφων από επιχειρήσεις, κυβερνήσεις και άλλους οργανισμούς (Εκδότες). Το Χρηματιστήριο επίσης προσδιορίζεται ως μια οργανωμένη αγορά μέσω της οποίας εκτελούνται δικαιοπραξίες (χρηματιστηριακές συναλλαγές). Σε αυτήν εμπορεύονται μετοχές εταιρειών, κυβερνητικά χρεόγραφα και χρεόγραφα εταιρειών, Δικαιώματα Αγοράς Μετοχών (ΔΑΜ), Δικαιώματα προτίμησης (Rights) κ.ά.

Τα Χρηματιστήρια θεωρούνται ως οι βασικοί μοχλοί ανάπτυξης της οικονομίας και ως μέσα διοχέτευσης των αποταμιεύσεων στους παραγωγικούς τομείς της χώρας. Ένα Χρηματιστήριο τελεί υπό τη διαχείριση ενός οργανισμού ο οποίος έχει την πρωταρχική ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς, με βάση την εθνική νομοθεσία και τους εσωτερικούς κανονισμούς και κανόνες λειτουργίας του. Την ευθύνη της εποπτείας των Χρηματιστηρίων που λειτουργούν εντός των συνόρων μιας χώρας αλλά και της κεφαλαιαγοράς γενικότερα, καθώς και της τήρησης της νομοθεσίας της, έχει η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς της χώρας. Στην Κύπρο αυτό το έργο έχει ανατεθεί στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς της Κύπρου.

Στη Κύπρο λειτουργεί ένα Χρηματιστήριο, το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (Χ.Α.Κ.), το οποίο είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και του οποίου το Συμβούλιο διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο. Το Συμβούλιο του ΧΑΚ είναι υπεύθυνο για τη διοίκηση του Χρηματιστηρίου, την έκδοση των εσωτερικών κανόνων λειτουργίας του και την εφαρμογή της πολιτικής του.

Με την έκδοση μετοχών και την εισαγωγή τους για διαπραγμάτευση στο Χρηματιστήριο ή μια οργανωμένη αγορά, οι Εκδότες μετοχών ή χρεογράφων εξασφαλίζουν το απαιτούμενο κεφάλαιο για τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού τους, όπως επιβάλλει η προώθηση των εργασιών και η εξελισσόμενη οικονομία και τεχνολογία. Παράλληλα δίνουν σε όσους αποταμιεύουν, την ευχέρεια να αξιοποιούν τις οικονομίες τους και να αποκομίζουν ενδεχομένως κέρδος επενδύοντας σε μετοχές ή χρεόγραφα. Επιπλέον, αγοράζοντας μετοχές μιας εταιρείας, αποκτούν το δικαίωμα να ενημερώνονται σχετικά με την πορεία της και έχουν δικαίωμα ψήφου στη γενική συνέλευση όλων των μετόχων της όπου λαμβάνονται σημαντικές αποφάσεις για τις εργασίες της επιχείρησης.

Οι Επιχειρήσεις Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (ΕΠΕΥ) οι οποίες είναι μέλη του Χρηματιστηρίου λειτουργούν ως μεσάζοντες στις αγοραπωλησίες μεταξύ των επενδυτών έναντι αμοιβής. Έτσι, για να επενδύσει κανείς σε αξίες (μετοχές ή χρεόγραφα) δεν χρειάζεται να επισκεφθεί το ίδιο το Χρηματιστήριο, αλλά μπορεί να χρησιμοποιήσει τις υπηρεσίες μιας ΕΠΕΥ που είναι μέλος αυτού του Χρηματιστηρίου, στην οποία θα ανοίξει ένα προσωπικό

λογαριασμό διαπραγμάτευσης. Οι ΕΠΕΥ αναλαμβάνουν να μεταβιβάσουν τις εντολές των επενδυτών για αγορά ή πώληση μετοχών στο Χρηματιστήριο ή κάποια άλλη οργανωμένη αγορά και να τις εκτελέσουν με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο.

Κατά τις συνεδριάσεις του Χρηματιστηρίου (δηλαδή το χρονικό πλαίσιο μέσα στο οποίο γίνονται οι διαπραγματεύσεις στο πάτωμα), η τιμή μιας αξίας διαμορφώνεται ανά πάσα στιγμή ανάλογα με τη συγκεντρωτική ημερήσια προσφορά (για πώληση) και ζήτηση (για αγορά). Έτσι δίνεται η ευχέρεια στους επενδυτές να παρακολουθούν τη διακύμανση της τιμής οποιασδήποτε αξίας όπως αυτή επηρεάζεται από τις δημοσιεύσεις για την πρόοδο της εταιρείας, τις οικονομικές αναλύσεις στα ΜΜΕ, τις εθνικές οικονομικές συνθήκες και διάφορους άλλους παράγοντες. Οι επενδυτές οφείλουν να λαμβάνουν όλους αυτούς τους παράγοντες υπόψη όταν αποφασίζουν να αγοράσουν ή να πουλήσουν μια μετοχή.

Οι επενδύσεις στο ΧΑΚ ή σε οποιοδήποτε άλλο Χρηματιστήριο εμπεριέχουν σχετικά υψηλούς κινδύνους και μπορεί να οδηγήσουν τους επενδυτές σε απώλεια των χρημάτων τους ή ακόμα και των περιουσιακών τους στοιχείων, αν δεν είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί και επαρκώς ενημερωμένοι. Για το λόγο αυτό, εάν δεν διαθέτουν την απαραίτητη γνώση, καλύτερα να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες ενός επαγγελματία σύμβουλου, ο οποίος προσφέρει αυτή τη υπηρεσία νόμιμα¹ και κατ'επάγγελμα.

¹ Αυτό επιβάλλει να κατέχει άδεια να προσφέρει αυτήν την υπηρεσία από την αρμόδια Εποπτική Αρχή που είναι η Κεντρική Τράπεζα για τις τράπεζες, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς της Κύπρου για τις ΕΠΕΥ και η Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών για τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα.